

РОЛЬ ПРАВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЗАКОННОСТІ ТА ПРАВОПОРЯДКУ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
25-26 жовтня 2013 р.

**Запорізька міська
Громадська організація
«ІСТИНА»**

Запоріжжя

ЗМІСТ

ББК 67.300я43
УДК 340(063)
Р68

Р 68 «Роль права у забезпеченні законності та правопорядку»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 25-26 жовтня 2013 року. - Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2013. - 104 с.

У матеріалах представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Роль права у забезпеченні законності та правопорядку», яка була організована Запорізькою міською громадською організацією «Істина» 25-26 жовтня 2013 року у м. Запоріжжя.

ББК 67.300я43
УДК 340(063)

НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	
ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ЮРИДИЧНИХ КОЛІЗІЙ	
Дубина Н. А.....	5
ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ДОГОВОРУ	
Заболотна Н. Я.....	7
«СОЦІАЛЬНА БЕЗОПЕКА» В ГАРМОНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЮРИДИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ	
Лепех Л. Л.....	9
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВАГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА	
Иопадинець М. І.....	12
НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО	
ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ ЯК КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИ	
Даниленко Д. О.....	16
ГЕНОЦИД ЯК МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗЛОЧИН	
Момот В. О.....	18
НАПРЯМ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО, МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	
МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
Бондарчук І. Б.....	21
ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ НАЙМУ (ОРЕНДИ) ТА ЙОГО ПРАВОВІ НАСЛІДКИ	
Жевега В. П., Письмена О. П.....	24
ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ	
Коваленко Л. М.....	27
ПОНЯТТЯ СЕРВІТУТУ ЯК ВИДУ РЕЧОВИХ ПРАВ НА ЧУЖЕ МАЙНО ТА ЙОГО ПРАВОВА ПРИРОДА	
Олійник О. С.....	31
ПРАВОВА ПРИРОДА ЗАСТАВНОЇ	
Рашківська В. В.....	34
ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СТАТУСУ ПРЕДСТАВНИКА СУБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКИХ ТА СУМІЖНИХ ПРАВ	
Санченко О. І.....	37
ОСОБИСТЕ НЕМАЙНОВЕ ПРАВО НА ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ	
Федюк Л. В.....	40
НАПРЯМ 4. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	
РОЛЬ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ У ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОВОЇ РОБОТИ	
Андрощук О. П.....	44
ДОСУДОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ	
Боролін А. А.....	47
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ У СФЕРІ КРЕДИТУВАННЯ	
Дудіна О. В.....	51
ПИСЬМОВІ ДОКАЗИ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРАВІ, ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ	
Микигук Д. О.....	53
ГАРАНТІЇ ТА ЗАХИСТ ПРАВ ВІДПОВІДАЧА В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ В ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ	
Олексієнко Ю. Є.....	56

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЮРИДИЧНОЇ СЛУЖБИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ З ІНШИМИ СТРУКТУРНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ОструкЛ. В.....	59
ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОРЯДКУ ВИДАЧІ ДОЗВОЛУ НА НАЙМАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИКОНАННЯ НИМИ РОБОТИ В УКРАЇНІ В ІНШОГО РОБОТОДАВЦЯ - КРОК ДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АУТСОРСИНГУ ЧИ АУТСТАФІНГУ? Полнкова О. Б.....	62
НАПРЯМ 5. ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГАРАНТІЙНИХ ВИПЛАТ Горбенко В. О.....	66
РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ У РЕГУЛЮВАННІ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН Джемесюк А. Ф.....	69
НАПРЯМ 6. ЕКОЛОГІЧНЕ, ЗЕМЕЛЬНЕ, АГРАРНЕ ПРАВО ЕКОЛОГІЧНА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ: ПОНЯТТЯ, ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗМІСТ Статівка О. О.....	71
ПОНЯТТЯ ТА СКЛАД ЗЕМЕЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ Ходико О. М.....	74
ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ Бахмет С. Ю., Шиповим Ю. В.....	76
НАПРЯМ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО ПОДАТКОВІ ПРОЦЕСИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ Колошева О. С.....	79
ПОВНОВАЖЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ЮСТИЦІЇ ТА ЇЇ ЧЛЕНІВ Мельник Г. В.....	82
НАПРЯМ 8. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ СООТНОШЕНИЕ СОЦИАЛЬНОГО И БИОЛОГИЧЕСКОГО В ЛИЧНОСТИ ПРЕ СТУПНИКА Федорчук М. В.....	85
НАПРЯМ 9. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ НЕВІДКЛАДНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ В ПЕНІТЕНЦІАРНИХ УСТАНОВАХ Батюк О. В.....	88
ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНІВ ШО ВЧИНЯЮТЬСЯ ЗА УЧАСТЮ НОТАРІУСА ЯК СУБ'ЄКТА ШО НАДАЄ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ Мервінська А. В.....	90
КОРЕЛЯЦІЙНИЙ ЗВ'ЯЗОК ТИПОВИХ СЛІДОВОЇ КАРТИ ТА ІНШИХ ЕЛЕМЕНТІВ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ВИГОТОВЛЕННЯ ТА ОБІГУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК ПадалкаЛ. О.....	92
ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ВИЛУЧЕННЯ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ В ХОДІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПРИ ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД Шевченко Т. В.....	96

НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ЮРИДИЧНИХ КОЛІЗІЙ

ДУБИНА Н. А.

*кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри теорії та історії держави і права
Харківський національний університет внутрішніх справ
м. Харків, Україна*

Протягом останніх часів в Україні спостерігається реформування майже усіх сфер суспільного життя. Певних змін зазнала й правова система України шляхом створенням великої кількості різноманітних нормативно-правових актів та внесенням змін до вже існуючих. Проте кількісні досягнення не завжди супроводжуються високою якістю. Нинішні зміни в законодавстві характеризуються складністю, суперечливістю, нестабільністю, що призводить до збільшення та виникнення невідомих раніше колізій.

Юридичними колізіями вважаються будь-які суперечності - як між нормативно-правовими приписами, так і діяльністю пов'язаною із їх реалізацією, застосуванням, тлумаченням та іншими видами юридичної діяльності (останні будо проявляться у правозастосувальних, правоінтерпретаційних та інших актах) [1, с. 10].

Наше сучасне законодавство, як ніколи, є колізійним за своїм змістом. Це пов'язано з вадами юридичної техніки, недосконалістю процесу нормотворчості, не виправдано великою кількістю органів, які діють у цій галузі, недостатньою координацією їхньої діяльності тощо. Ці колізії можуть виникати як з об'єктивних, так і суб'єктивних причин [2, с. 5].

І. Виходячи із специфіки фактичних суспільних відносин **виділяють наступні об'єктивні причини виникнення колізій.**

1) *Дія суспільних відносин у часі:* виникнення протиріч в національній системі права обумовлюється тим, що постійно змінюються темпи розвитку суспільних відносин, у той час, коли право залишається незмінним, тобто за зміною суспільних відносин повинні змінюватися й правовідносинаи, але у реальному житті цього не відбувається. Такий вид колізій проявляється у невідповідності положень норм права вимогам правового регулювання суспільних відносин, які необхідні для ефективної правової дії в певний період часу.

2) *Дія суспільних відносин у просторі:* деякі суспільні відносини мають складну структуру, є такими, що тривають в тому значенні, що починаються на одній території, продовжуються на іншій, припиняють свою дію на третій [1 і, с. 14].

ротоп, Наш Край, Оіа\УезІ, Аптека Доброго Дня, ТНК. Дякуючи співпраці з цими та іншими компаніями багато підприємців успішно ведуть свій бізнес [6].

Франчайзинг є ефективним засобом упровадження науково-технічних розробок. А це також підтверджує особливості предмета договору франчайзингу, якими можуть бути організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і/або соціальної сфери. Інноваційний потенціал договору франчайзингу сприяє відкриттю нових ринків, споживачів та через все це розкриттю внутрішнього потенціалу підприємства (останнє спрощується чинником діяльності суб'єкта господарювання під відомим брендом) [2, с. 240].

Необхідно вказати, що для розвитку франчайзингу в Україні існує низка перепон:

-нечітка нормативно-законодавча база, яка не регулює багато питань, пов'язаних з франчайзингом;

-проблеми фінансово-кредитного характеру;

-відсутність необхідного інформаційного забезпечення;

-недостатня бізнаність підприємств щодо можливостей і особливостей такого способу ведення бізнесу, як франчайзинг. Відсутність знань, у першу чергу правових, необхідних для ведення бізнесу як у ролі франчайзера, так і в ролі франчайзі;

-брак відповідних консультативних структур [5, с. 63].

Для розв'язання проблем розвитку договору франчайзингу в Україні необхідно зміцнити законодавчу базу шляхом прийняття Закону України «Про франчайзинг», де передбачити переддоговірне регулювання відносин між франчайзером і франчайзі, особливості правового регулювання товарного, виробничого, ділового франчайзингів, доречно передбачити існуванні регіонального франчайзингу і франчайзингу, що розвивається.

Список літератури:

1. Цивільний кодекс України // [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon3.ua/1a№5/8noy/435-15/ra§e18>
2. Атаманова Ю. Є. Господарсько-правове забезпечення інноваційної політики держави : монографія / Ю. Є. Атаманова. - Х. : ФІНИ, 2008. - 424 с.
3. Гладка, О. В. Інноваційна складова предмета договору комерційної концесії [Текст] / О. В. Гладка // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право : зб. наук. пр. / Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». - Х. : Право, 2012. - 2012. № 2 (9). - С. 149-156. - Бібліогр. : с. 155-156.
4. Переверзев О.М., Загіршева Н.В. Договір комерційної концесії в системі господарських договорів України // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. - Серія «Юридичні науки». - Том 25. - 2012. - № 2. - с. 142-147
5. Суховатий О.В. Особливості реалізації франчайзингу в Україні // Проблеми науки. - 2007. - № 2. - С. 62-64.
6. Франчайзинг в Украине. [Електронний ресурс]: Сайт Ассоциации франчайзингу

ПОНЯТТЯ СЕРВІТУТУ ЯК ВИДУ РЕЧОВИХ ПРАВ НА ЧУЖЕ МАЙНО ТА ЙОГО ПРАВОВА ПРИРОДА

ОЛІЙНИКО. С.

доцент кафедри цивільного права

Юридичний інститут

Прикарпатського університету імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна

Інститут «сервітуту» заслуговує особливої уваги через те, що це поняття серед інших речових прав найширше, оскільки, на відміну від них, виникає на підставі не тільки договору або заповіту, а й на підставі закону, або за рішенням суду. Це правове поняття можна вважати й найскладнішим, оскільки воно пов'язане з неможливістю інших осіб задовольнити свої потреби без встановлення сервітуту.

Витоки застосування терміну «зегуїш» сягають часів римського приватного права, однак сучасні наукові концепції певною мірою відрізняються від прийнятих за часів Римської імперії канонів. Римське законодавство передбачало існування земельних сервітутів, які поділялися на сільські та міські і мали загальний абстрактний характер. В сучасному ж законодавстві передбачається існування лише загального поняття «сервітут» як права обмеженого користування чужим нерухомим майном [1, с. 39].

Сьогодні правове регулювання сервітутів здійснюється главою 32 ЦК України, що свідчить про відновлення європейських традицій у сфері приватного права, а також нормами Земельного кодексу України - регулювання земельних сервітутів, у ст. 23 Лісового кодексу закріплені положення про лісовий сервітут.

Зокрема, згідно ч. 1 ст. 401 Цивільного кодексу України право користування чужим майном (сервітут) може бути встановлено щодо земельної ділянки, інших природних ресурсів (земельний сервітут) або іншого нерухомого майна для задоволення потреб інших осіб, які не можуть бути задоволені іншим способом [2]. Таким чином, зміст ст. 401 Цивільного кодексу України не розкриває поняття сервітуту. Якщо звернутися до римського приватного права, то сервітут - це право обмеженого користування чужою річчю, яке встановлювалося або для створення певних вигод при експлуатації окремої земельної ділянки, або на користь певної особи. У ст. 401 ЦК поняття «сервітут» та «право користування чужим майном» вживаються як рівнозначні [2].

Сервітут як і інше речове право полягає в праві власника нерухомого майна обмежено користуватися сусідньою, а в необхідних випадках - й іншою нерухомістю. Саме такий зміст, на погляд окремих науковців [1, с. 41], закладений у ст. 274 Цивільного кодексу Російської Федерації [3]. А.І. Масляєв визначає сервітут (сервітутні права) як відокремлювані законом в якості різновиду

речових прав, права, що закріплюють за громадянами або юридичними особами можливість користування в обмеженому обсязі чужим нерухомим майном [1, с. 41]. О.А. Підпригора розглядає сервітут як акт, який визначає сервітутне право [4, с. 182-183].

Отже, сам сервітут - це, одночасно, акт, який визначає сервітутне право, похідне право на обмежене користування земельною ділянкою та неможливість одного власника користуватися своєю власністю без користування належним іншому власнику об'єктом нерухомості, тобто у цьому випадку необхідно констатувати виникнення об'єктивної обставини, наслідком якої є сервітут. При цьому, незручність у користуванні власністю має ліквідуватися лише на підставі договорів, і тільки неможливість користування власністю може стати підставою для встановлення сервітуту судом. При встановленні сервітуту суд має враховувати ті обставини, які зумовили неможливість користування власником належною йому земельною ділянкою. Тобто, у разі штучного погіршення умов користування своєю земельною ділянкою власник не може претендувати на встановлення сервітуту стосовно іншої земельної ділянки [1, с. 43-44].

На думку В.В. Цюри під сервітутом пропонується розуміти лише обмеження права власності на підставі рішення суду, за яким встановлюється сервітут і допускається користування власністю особою, яка не мала до судового рішення права користуватися такою власністю. На його думку, сервітут необхідно сприймати в таких площинах як: 1) неможливість власника належно здійснювати свої права власника без встановлення сервітуту - об'єктивна обставина, яка й має служити причиною встановлення такого сервітуту; 2) неможливість сторін дійти згоди відносно встановлення сервітуту на добровільних засадах; 3) рішення суду про обмеження права власності - єдиний спосіб захисту права власника сусідньої ділянки або іншого права власності реалізувати свої права іншим шляхом.

Саме такий підхід є правильним, оскільки за відсутності правопорушення з боку власника земельної ділянки (об'єкту нерухомості) і належного користування нею, підстави для обмеження права власності на землю або інший об'єкт нерухомості важко знайти [1, с. 43-46].

Таким чином, сервітутні права виникли первісно із земельних правовідносин. Наявність деяких корисних властивостей і характеристик одних земельних ділянок, обумовлених їх географічним розташуванням (наявність криниці, водоймища, можливість прямого виходу на шлях загального призначення тощо), і неможливість (у разі потреби) їх використання власником сусідньої ділянки обумовили необхідність у конструюванні сервітутних прав. З точки зору співвідношення сервітутних прав із правами власника земельної ділянки вони мали характер певних обмежень прав власника, однак не настільки суттєвих, щоб набути значення правопорушення, та дозволили враховувати не тільки інтереси власника, але й потреби інших осіб, а також суспільства в цілому.

Виходячи із загального призначення права на чужі речі, сервітутні права означали одночасну підпорядкованість однієї речі кільком особам - її власнику та іншому уповноваженому суб'єкту. Останній набував права здобувати і вилучати корисні властивості речі, обумовлені її господарським призначенням у цивільному обороті, що певним чином обмежувало правові можливості щодо речі її власника.

Право обмеженого користування чужим майном (сервітут) не може бути договірним зобов'язанням. Це речове зобов'язання, яке встановлюється в інтересах певної особи способом, передбаченим законом. Ця особа (сервітуарій) має виключне і абсолютне право користування чужим майном у визначеному обсязі. Це право належить тільки сервітуарію і може бути припинене, крім випадків, встановлених законом, тільки ним самим. Власник майна, обтяженого сервітутом, не може припинити його чинність, якщо для цього не буде підстав, встановлених законом [5, с. 673-674]. Суб'єктом сервітуту (сервітутного права) чи сервітуарієм завжди є власник пануючої земельної ділянки. Це не конкретно визначена особа, тому при зміні власників панівної земельної ділянки чинність сервітуту не припиняється. Так само, як не припиняється чинність сервітуту і при зміні власника обслуговуючої земельної ділянки.

Суб'єктами сервітутних відносин можуть бути як фізичні, так і юридичні особи. Об'єктами сервітутних прав можуть бути земельні ділянки, інші природні ресурси (вода, кар'єри, луки, інше нерухоме майно тощо).

Особливістю сервітуту також є те, що він чітко визначає межі використання чужого майна і мету використання, які не можуть бути змінені в односторонньому порядку. Обсяг користування чужим майном визначається тим юридичним актом, яким встановлюється сервітут - договором, заповітом, судовим рішенням, законом.

Концептуальні положення щодо визначення сервітуту та його правової природи, безумовно, мають стати базою для подальших наукових досліджень, спрямованих на з'ясування особливостей реалізації сервітуту, співвідношення його з правом власності й іншими речовими правами, розробку й закріплення відповідних удосконалених положень у нормах чинного цивільного законодавства.

Список літератури:

1. Цюра В.В. Речові права на чуже майно: Науково-практичний посібник / В.В. Цюра. — К.: КНТ, 2006. - 136 с.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №№ 40-44. - Ст.356.
3. Гражданский кодекс Российской Федерации [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://base.garantia/10164072/>.
4. Кодифікація приватного (цивільного) права України / А.С. Довгерт, О.А. Підпригора, Д.В. Боброва та ін. - К.: Український центр правничих студій, 2000. - 336 с.
5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / За відповід. ред. О.В. Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. - К.: Юрінком Інтер, 2005. - Т.1. - 832 с.